

GAZİANTEP

Kültür

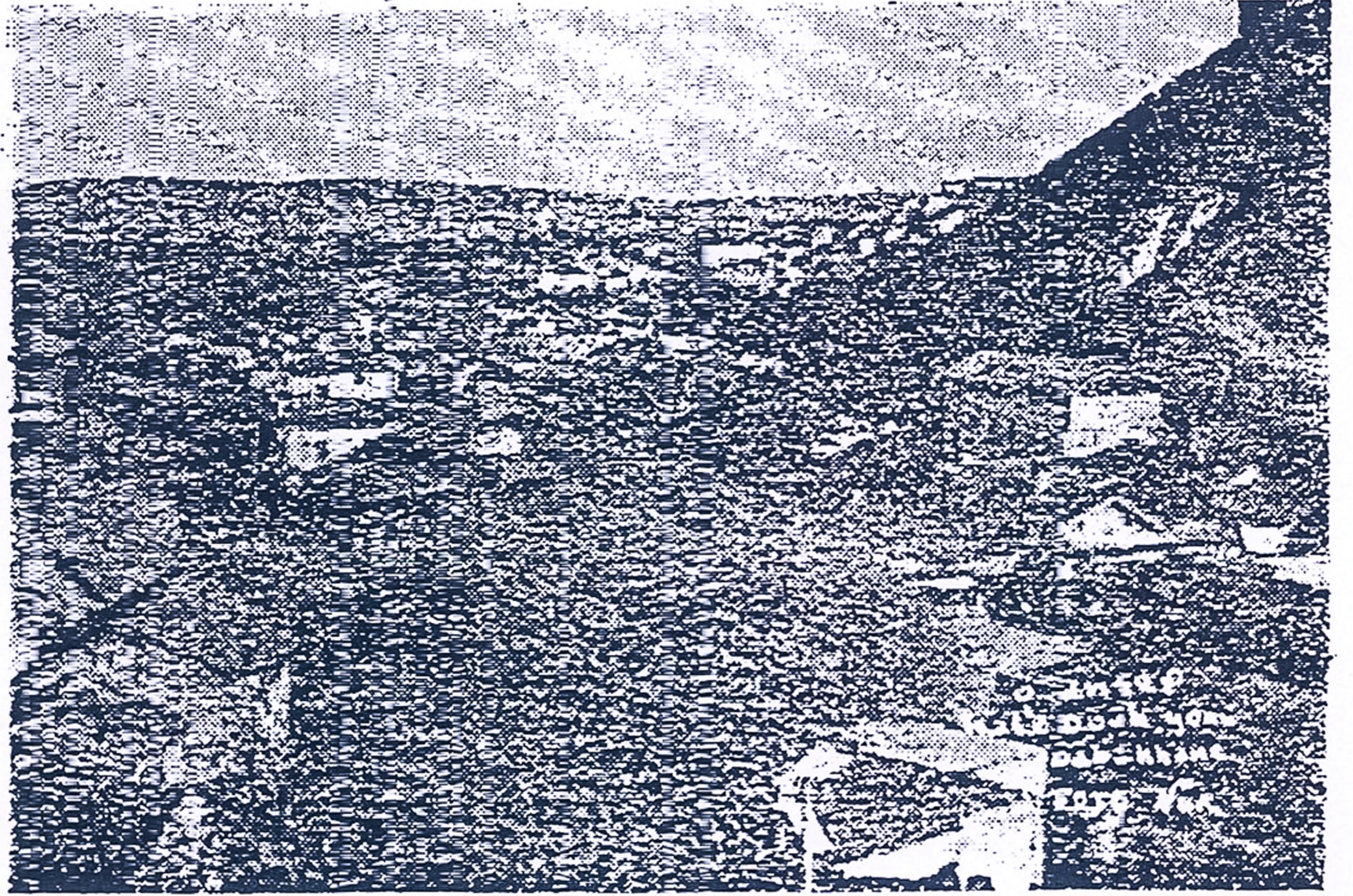
Fikir ve San'at Dergisi

SAYI: 4

10 ŞUBAT 1958

75 KURUŞ

Hulûsi Yetkin
Şakir Sabri Yener
Ömer Asım Aksoy
Rıza Cenani
Abidin Yücedağ
S. İpekçioğlu
Ali Fuat Bilen
M. Doğan Semiz
Mecit Barlas
Kâmil Yetkin
Yalçın Dâi
Rauf Yetkin
Şahap Karslıgil
M. Çankaya
İshak Refet
Mehmet Uykun
Sadi Akatay
Cevat Özer
Ertuğrul Karakoç
Murtaza Akpolat
Şahin Toprak
Enver Tuncalp
Tayip Kaya
Yahya Kemal Beyatlı
Behçet Kemal Çağlar
M. Kâzım Yanç
Seyfettin Başçillar
Mesut Ertürk
M. Rami Ayas
Aydın Baran
H. İlhan Yazgan
Musa Karaca
Gani Uncugil

Gaziantep Tabakhane

Foto Nur

Bu memleketin iler emesi ve gelişmesi için muhtaç olduğumuz vasıtaların en başında, paracan, herşeyden evvel, en başta bilgi lâzımdır.

K. ATATÜRK

Gaziantep Kitaplığına ve Arşiv Dairesine Bağışlar

Gaziantep Kültür Derneği Kitaplık ve Arşiv Kolu'na hemşerilerimizin Gaziantep ile ilgili kitap, dergi, gazete, vesika ve fotoğraf bağışları gittikçe artan bir ölçüde devam etmektedir. Muhterem Osman Tuzcu, senelerce yayınladığı (Gaziyurt) Gazetesi'nin koleksiyonlarını Kültür Derneğine bağışlamıştır. Bu koleksiyonlar Gaziantep ile ilgili bir çok vesikaları ve inceleme yazılarını ihtiva etmektedir. Osman Tuzcu vaktile Halkevi zamanında çıkarılmış eserlerin bir koleksiyonunu da yayın kolumuzun istifadesine arzetmiştir. Adliyemizin değerli hakimlerinden Hakkı Yaşar ile Yetkin Pa-

zalı sahiplerinden Abdülkadir Yetkin, Abdullah Edip Çitçi, Ferudun Erserim Gaziantepi gösteren eski ve yeni çok kıymetli fotoğraflar hediye etmişlerdir. Merhum Dayı Ahmet Ağanın muhterem eşi Fatma Güvenç yayın kolumuza başarılar dileyen bir yazı ile yayın kolu döner sermayesine eklenmek üzere bir miktar para yardımında bulunmuştur. Almanyadan, İtalyadan, Fransadan, İstanbul ve Ankaradan mektup göndererek bizleri teşvik eden vatandaşlarımızı, kıymetli hemşerimiz Sayın Beşir Göğüş'e sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

H. YETKİN

Tiyatro ve Musiki Kolumuzun Faaliyeti

Tiyatronun ve musikinin faydalarını halkımıza izah etmek ve kültür hareketlerine halkımızı ısındırmak; okullarımızın, öğretmenlerimizin, münevverlerimizin, Belediyemizin, siyaset adamlarımızın Gaziantep'te tiyatroların ve musiki müesseselerinin açılmasına ön ayak olmalarını sağlamak maksadı ile geniş bir propağanda faaliyetine girişmiş bulunuyoruz. Halkın arasına yerleşmiş taassubu mağlup etmek için, tiyatro ve musikin faydalarına inanmış genç, ihtiyar halk adamlarını teşkilâtlandırdık. Bu fedakâr mensublarımızın halk arasında her gün taassubla fikir savaşı vermektedirler.

Taassup her geçen gün mağlup olmakta ve taraftarlarımız çoğalmaktadır. Memnurlukla görüyoruz ki münevverlerimiz de harekete geçmiş bulunmaktadır. Şehrimizde mevcut (Türk Musikisi Cemiyeti) kuvvetlenirken; çok sesli musikiyi halkımıza sevdirmek maksadı ile (Gaziantep Filârmoni Derneği) kurulmak üzere dir. Gençler yeni yeni tiyatro gurupları kurmaya çalışmaktadırlar. Bu alanda ciddi gayeleri: Maarif teşkilâtımızdan, Belediyemizden, münevverlerden, devlet adamlarımızdan beklemekteyiz.

H. YETKİN

Derneğimize Borcu Olanlar İcraya veriliyor

Derneğimizden yardım görerek okumuş, askerliğini tamamlamış ve hayata atılarak para kazanmaya başladıkları halde borçlarını ödemek istemiyen 11 kişi Gaziantep İcra Memurluğuna verilmek üzere dir.

Dergimizin ikinci sayısındaki Merkez Yönetim Kurulu tebliğine riayet etmiyen 22 kişi daha kefilleriyle birlikte icraya verilecektir.

(Dernek Basın Bülteninden)

Dernek Adına Sahibi:

AVUKAT
HULÛSİ YETKİN

Mesul Müdürü:

SAİT SÖYLEMEZ

Dizildiği ve Basıldığı yer
Gazi yurt Matbaası
GAZİANTEP

GAZİANTEP

Kültür

AYLIK FİKİR VE SANAT DERGİSİ

SAYI : 4 10 ŞUBAT 1958 75 KR.

İdare Merkezi :

Park Sokak No. 33

Telefon : 2998

GAZİANTEP

Satış Merkezi :

Güneydoğu Yayın ve
Kitabevi

GAZİANTEP

GAZİANTEP YÜKSEK TAHSİL OKUTMA VE KÜLTÜR DERNEĞİ ORGANIDIR

İSTANBUL VE ANKARADAKİ HEMŞERİLERİMİZE

AÇIK MEKTUP

Derneğimiz, Gaziantep Kültürel hayatının canlanmasına yardım etmek gayesi ile (Kültür ve Yayın Şubesi)ni bundan dört ay önce kurmuştu.

Kültür ve Yayın Şubemiz kısa zamanda dört kol halinde teşkilâtlanmıştır:

1. Kitaplık ve arşiv kolumuz Gaziantep'ten bahseden kitap, dergi, gazete, vesika, yazı ve fotoğrafları bir araya toplamaya başlamıştır. Böylece Gaziantep hakkında bilgi almak isteyenlere ve yazarlara kılavuzluk yapacak olan (Gaziantep Kitaplık ve arşiv dairesi)nin temelleri atılmış bulunmaktadır.

2. Yayın kolumuz kitap ve dergi yayınlarına başlamıştır. Son bir ay içinde iki kitap satışa çıkarılmış; sayın Vali Muavini-miz Necdet Taşar'ın kâğıt tahsis işinde yardımı sayesinde üçüncü ve dördüncü kitaplar da baskıya verilmiş bulunmaktadır. Dergimizi Gaziantep'e lâyık bir seviyeye çıkarmaya çalışıyoruz. Hiç şüphesiz dergimiz, zamanla gelişecek ve olgunlaşacaktır.

3. Sergi kolumuz: Son bir ay içinde ikinci sergisini açmış, üçüncü ve dördüncü sergilere hazırlanmaktadır.

4. Tiyatro ve Müzik kolumuz Gazian-

tep gençliği arasında büyük bir ilgi ile karşılanmıştır.

Kültür ve Yayın Şubemizin faaliyeti yanında, Merkez Yönetim Kurulumuz: Öğrenci yurdu, yüksek tahsil gençlerine yardım işleriyle bütün gücü ile uğraşmaktadır.

Derneğimizin Ankara ve İstanbul'da faaliyette bulunan şubeleri vardı. Yurt meselesinde, kültürel faaliyetlerde bu şubelerle işbirliği yapmamız gerekiyordu. Senelerden beri pek az faaliyet gösteren şubeleri feshettik. Yerlerine hakikaten Gaziantep için çalışacak hemşerilerimizden müteşekkil mümessillikler kurmaya karar verdik.

İstanbul ve Ankarada bulunan hemşehrilerimiz ve gençlerimizi; İstanbul ve Ankarada kurulacak şubelerimizde vazifeye davet ediyoruz. Gaziantep'te halk eğitimi vazifesini yapmaya çalışan Merkez Yönetim Kuruluna; yeni kurulacak şubelerin yardımcı olmalarını diliyoruz.

Gaziantep Kültür Derneği
Merkez Yönetim Kurulu adına

Hulûsi YFTKİN

KURTULUŞ DESTANI

ŞAKİR SABRİ YENER

Babamdan dinledim ey muhterem halk!
Vaktiyle Antep'te bir tufan olmuş.
Düşmana demişler (Git buradan kalk!)
Keyfini bozmamış büyük kan olmuş.

Maldan, candan hepsinden vaz geçmişler;
Kadınları, çocukları seçmişler;
Çetelere birer hülle biçmişler;
Herbir çete canlı bir iman olmuş.

Yorganları satıp silâh almışlar;
Aç kurt gibi düşmanlara dalmışlar;
Tam on bir ay on gün çakmak çalmışlar
Bu kavgalar tarihlerde şan olmuş.

Kapılara kara kilit vurulmuş;
Dağlarına büyük toplar kurulmuş;
Güvercinle gökten haber sorulmuş;
Acı çekirdekler aziz nan olmuş.

Zalim felek kara yazılar yazmış,
Kurşun yağmur gibi yağar durmazmış;
Bir top beş kişiyi ezerse azmış;
Karşılıklı ateş pek yaman olmuş.

Ne içmişler, ne yemişler doymuşlar;
İşleri daima hayre yoymuşlar;
Beş şehidi bir mezara koymuşlar;
Tam altıbin koç yiğit kurban olmuş.

(Vurana dağlar da dayanmaz) derler;
Böyle çarpıştıkca kahraman erler..
Otuz altı sene evvel bu yerler (1)
Kurtulmuş; hertaraf gülistan olmuş.

İşte bu gün, o gündür vatandaşlar!
Bugün dinmiş gözlerde akan yaşlar;
Bu gün kalmış yere eğilen başlar;
Bu gün bize Haktan armağan olmuş.

Bu işleri sensin yapan, yaratan!
Bize bağışladın büyük bir vatan!
Asırlara tarihlere verdin şan!
Ey Gazi, varlığın bir ihsan olmuş!..

İşgal tadını tattın!
Düşmanı çabuk attın!
Büyük zafer yarattın
Tarihte; güzel Antep!

Benziyorsun Bozkurda!
Kurbanım böyle yurda!..
Nasıl kalır gâvurda?..
Türkündür ezel Antep.

Billûr dereler akar!..
Mor dağlar fıstık kokar!..
Manzaran beni yakar;
Öpeyim gel gel Antep.

Cihanda yok sana eş!
Dağların meviş meviş!
Kurtuluşun (Yirmi beş
Kânunuevvel) Antep!..

(1) — Bu mısra her kurtuluş yılına tatbik edilir; elâstikidir. (Sene) ve (yıl) kelimeleri konmak suretiyle bu iş olur. Mesele: (On iki yıl evvel bu gün bu yerler.) Gibi. Bazanda (Bugün) kelimesi kaldırılarak bu iş olur. 40 ıncı yıldönümünde şöyle olur. (Tam kırk sene evvel bugün bu yerler)

Ö Z L E Ş T İ R M E

1

Ömer Asım AKSOY

Tanınmış bir yazar, son günlerde çıkan bir yazısında diyor ki: "Ben üniversiteli gençlerimizin yerinde olsam **Vatandaş, Türkçe Konuş!** savaşına başka bir yön verirdim. Nasıl mı?.. Zengin dilimizi beş on kelimenin fakirliği içinde konuşanlara, yazanlara karşı savaşıyorak.."

Yanlış anlamıyorsam "zengin dil,, den maksat, Osmanlıca artıklarını taşıyan dil, "beş on kelimenin fakirliği içinde konuşup yazanlar,, da özleştirmecilerdir.

Özleştirmecilere karşı savaş açılmasını isteyen yazar, Osmanlıca artıkları taşımayan temiz Türkçeyi en güzel kullananlardan biridir. Bunun küçük bir örneğini yukarıya aldığımız satırlarında görüyoruz: "...Mücadeleyi diğer bir istikamete tevcih ederdim,, demiyor da "savaşa başka bir yön verirdim,, diyor. Bununla dili fakirleştirmiş olmadığı meydandadır. Halbuki yaptığı iş özleştirmeden başka bir şey değildir. Öyle ise yukarıdaki düşüncesini neye yormalı?

— "Özleştirme,, nin ne olduğu üzerinde anlaşmamış olmamıza.

Özleştirme nedir? Türkçeye girmiş olan yabancı sözleri atıp yerlerini boş bırakma, böylece dilimizi fakirleştirme, kısırlaştırma mıdır? Asla. Yabancı sözler, Türkçeleri bulununcaya kadar ister istemez dilimizde kalacaktır. Çünkü anlatmak istediğimiz şeyin Türkçesini bulamamışsak, yabancı dildeki karşılığını kullanmak zorundayız. Kullanmazsak düşündüğümüzü anlatamayız.

Şu kısa açıklama da gösterir ki Türkçe karşılığı bulunmadıkça hiçbir söz dilimizden atılamaz. O halde yabancı sözlerle dolu olan Türkçeye zengin,, özleşmiş Türkçeye fakir demek için ortada bir sebep yoktur. Biri ne kadar zengin veya fakirse,

öteki de o kadar zengin veya fakirdir.

Doğrusunu isterseniz özleştirme akımına karşı savaş açmak isteği, dilin fakirleşme tehlikesini önlemek amacına dayanmaz. Amacın bu olduğunu söyleyenler, kendilerini böyle bir davranışa iten kuvvetin niteliğini ya açıkça söylemek istemiyorlar, ya da iyi seçemiyorlar. Bir ömür boyunca kulanageldiğimiz sözlerle konuşup yazmak elbette daha kolaydır. Bunların yerine konacak sözleri aramak, bulmak yahut öğrenmek güçtür. Bir saatte yazılabilecek yazı için iki, üç saat uğraşmağa herkes katlanamaz. İşte eski kolaylığı ve alışkanlığı hemen bırakmamıştır ki bir çok kimselerde özleştirmeye karşı bir tepki uyandırmıştır.

Özleştirmeyi dili fikirleştirme gibi gösterenler, karşılık olarak verilen Türkçe sözlerin kullanılagelen yabancı sözler yerini tutmadığını da ileri sürerler. Yabancı sözlerdeki anlam dolgunluğu veya inceliği, ahenk ve ses değeri yanında Türkçelerinin pek zavallı, pek fakir kaldığını söylerler. Düşünmezler ki yabancı sözlerde gördüğümüz anlam veya ahenk, çok kere, aslında bulunmadığı halde bizim farz ve kabul ettiğimiz şeylerdir. Meselâ "münazara,, yerine "tartışma,, kullanamaz mıyız? deseniz, yabancı söze alışmış olanlar, "tartışma,,nın "münazara,, yerini tutamayacağını, ondaki anlam inceliğini belirtemeyeceğini söylerler. Halbuki "münazara,,nın asıl anlamı "bakışmak,,tır. Ona şimdiki kavramı biz yüklemiştir. Bu kavramı, "bakışmak,, demek olan bir kelime belirtebildikten sonra "tartışma,, kelimesi neden belirtemesin? On kere, yüz kere daha iyi belirtebilir.

Kelimelerin ahengi ve ses değeri hak-

(Devamı Sahife 15 de)

- Kıbrıs Türktür -

*Türklerin yurdu Kıbrıs! Sen çekme hiç gam, keder,
Vermeyiz seni Türk'e deyener, hep derbeder.*

*Sen Türkün öz malısın, onlar seni bırakmaz,
Bundan böyle üstünde Türklerin kanı akmaz.*

*Türkler istiyor, işi siyasetle halletsin,
Seni buğrına basmak için düz yoldan gitsin.*

*Yoksa Rumlar bilirler, Türk yumruğu nasıldır?
Kıbrıs meselesinde Türkün reyini asıldır.*

*Türkler kimseden korkmaz yalnız mantık sayar
Dizleri çok sağlamdır koşarken ender kayar.*

*Türk milleti, harp için yaratılmış millettir,
Onlara harpten kaçmak, yüz çevirmek zillettir.*

*Bunu bilmeyen varsa işte meydan buyursun!
Süngüler karşısında çığlığını duyursun.*

Rıza CENANİ

GAZİANTEP

*Antep, Türkün kalesi, göğsü imanlı şehir,
Tanklara karşı koydu, taşıyla sopasıyla;
Kan döktü, kan akıttı, tıpkı timsali nehir;
Tam onbir ay boğuştu Fransız haspasıyla.*

*Gökler karardı tozdan, yerler sulandı kanla;
Semavat doldu taşı, her şehit düşen canla;
Yürekler kalktı indi, bir kutsî heyecanla
Onbir ay acı yedi, acı içti savaştı.*

*O ezeli tekerrür, yine tecelli etti.
Fransız ordusunun, burda takatı bitti;
Antep, onun önünde koskocaman bir setti,
Yiğit otağı Antep, şehit yatağı Antep.*

*Yaptığın bu yiğitlik, anlatılamaz dille;
O frenk devletine, attın okkalı sille!
Dedin Türkün düşmanı buradan gitsin ille!
Yiğit otağı Antep, şehit yatağı Antep.*

*Türkoğlu, bil Antebi, hatırla o savaşı:
Kâmil canını verdi, onbeş değilken yaşı:
Yücedağ olmak ister, Şahin beyin yoldaşı:
Candan aziz yurt için, bu Gazi Antep için!*

Abidin YÜCEDAĞ

MENFAAT

Ali F. BİLEN

Eskiden puta tapanlar insanlık haysiyetini kırıyor, âdileşiyordu. Bu gün ise kendi menfaata tapanlar icabında milleti, vatani, insanlığı kendi gayelerine göre kullanmak, istismar etmek için çalışıyor. Cemiyetin gerilemesine nizamın bozulmasına şeref ve itibarın yıkılmasına sebep oluyor. Bu her cemiyette böyle oluyor. Fakat tesirleri zamanla meyve veriyor. İnsanlık ahlakı, fazileti siliniyor. Ne oluyoruz? Yer yüzü nimetleri bütün insanlığa kâfi gelebilir. Fakat herkeste az bende çok olsun. hırsı harpler bulranlar, ihanetler, oyunlarla bütün dünya milletlerini kemiriyor. Bu gün hangi ülkeyi mes'ut insanlar diyarı olarak gösterebiliriz?

TÜRK EVLÂDI

*Ne güzel dileğin var
Ümitli Türk evlâdı
Çelikten bileğin var
Ne mutlu Türk evlâdı*

*Açık hürriyet yolu
Cennetin Anadolu
Tarihin şanla dolu
Ne mutlu Türk evlâdı*

*Yurdun yakışığısın
Hürriyet âşığısın
Dünyanın ışığısın
Ne mutlu Türk evlâdı*

*Ülkuüne ereceksin
Göğe yükseleceksin
«Ben Türk'üm!» diyeceksin
Ne mutlu Türk evlâdı*

M. Doğan SEMİZ

Antep Harbinde Sıhhat Teşkilâtımız

Dr. Mecit BARLAS

Gaziantep - Fransız harbinde şehirde silah patlayınca derakap cepheler tesis edildi ve müsademeler başladı. Yaralıları tedavi için bir hastahaneye ihtiyaç vardı. Müdafaai Hukuk Cemiyeti şehrin şarkında Şeyh camii denilen bir mabede yataklar yerleştirerek hastahane haline koydu. Camii avlusundaki mektebin bir kısmı ameliyathane, bir kısmı da eczahane ve idare bürosu yapıldı. Ben mecruhları tedaviye başladım. Bir çok mahrumiyetler içinde harp cerrahisi yapmak çok müşküldü. Alâti cerrahiye olarak kendi vesaitimi kullanıyordum. Fakat ilâç cihetinde çok fena durumda idik. Harp başlayınca belediye eczahanenin mevcudunu cami hastahanesine nakletmiştik. Beş on kalem ilâç vardı. Fakat cerrahiye yarıyacak kalemler yoktu. Bir miktar tentirdiyot vardı. Fakat ameliyat esnasında hastaları uyutmak için zuruiri olan ether, kloroform gibi ilâçlar yoktu. Gazlı bez yerine sağdan soldan tülbent tedarik ediliyor ve idrofil pamuk yerine âdi pamuk kullanmağa mecbur oluyorduk. Gaz ve pamuğu ta'kim etmek için otoklar yoktu. Ancak bu pansıman malzemesini kaynatarak ta'kim ediyorduk. Ether kloroform olmadığı için ameliyatı narkozsuz yapmağa mecbur oluyorduk ki, bu çok feci bir haldi. İlk zamanları bu şekilde noksan vasıtalarla idare ediyorduk. Çünkü mecruhlar yalnız çete efradından ibaretti. Fakat bir müddet sonra harp şiddetlendi. Fransızlar şehri teslim icbar için bonbardımana başladılar. O zaman yaralı sayısı tabii çoğaldı. Çok acıklı safhalar başladı. Bonbardıman tesiriyle evler yıkılıyor, Kadın çoluk çocuk, arka arkaya bir çok yaralı hastahaneye hücum ediyordu. Bunların yarasını sarmaya yetişemiyorduk. Doktor İbrahim söylemez bey benimle birlikte cansiparane çalışıyordu. Birinci dünya harbinde askerlikte sıhhiyecisi bulunan 15 arkadaş geceli gündüzlü çalışarak bize azamî yardım

ediyorlardı. Bu arkadaşlar parsumancı Hacı Mustafa, İhsan Çavuş, Süleyman Çavuş, Zekerriya efendi ve bir iki arkadaşları idiler. Yaralılar hastahaneye sığınmıyordu. Doktor İbrahim bey merhum, feragatle kendi evinin bir kısmını yaralılara terketti. Kadın yaralıları oraya yerleştirdik. Bir müddet sonra bunlar da yetişmedi. Civarda bazı evler işgal ederek yaralı yatırdık. Bu sırada şehrin hali yürekler dayanmaz bir fecaat levhası arz ediyordu. Top, tüfek, şarapnel parçaları ile yaralanmış olarak gelen bir çok ağır yaralı kafilesini sarıp yerleştirirken diğer bir yaralı kafilesi geliyor, ve arka arkaya fasılasız bu acı durum devam ediyordu. Elimizde mevcut gaz ve tendürdüyot bitti. Evvelce tedarik edip gazlı bez yerine kullandığımız tülbetdi de bulamaz olduk. O zaman, bazı vatandaşların başlarına sardığı beyaz sarıkları toplatıp gazlı bez yaptırıldı. Tam bu sırada yaralılar arasında tatanos başladı. Tatanoslu yaralılar gözümüzün önünde kıvrana kıvrana ölüyordu. Bir gün elimizi yüzümüze alarak hasmımız olan fransızlardan tatanos serumu istedik, bize lüzumu kadar serom verdiler. Bunları dikkatli kullandık ve bir dereceye kadar bunların önüne geçtik. Bu kirli ve enfekte muhit içinde peritona nüfuz eden karın yaralarını, dimağ yaralarını ameliyat etmeğe mecbur oluyorduk. Bir harika olarak bunlardan iyi olanlar vardı. Bir zaman sonra gıda maddesi kalmadı. Çete efradı zerdali çekirdeğinden yapma ekmek yiyordu. Bunu yiyen erlerde bir hıçkırık salgını başladı. Bu erleri ve dahili hastaları şehrimizin sıhhiye Müdürü Doktor Şahap bey ile harp içinde hükümet tabibi olarak şehre gelen Doktor Fahri Can bey tedavi ediyorlardı. Bu feci hal şehrin teslimine kadar devam etti bir çok adsız kahramanlar cephede şehit olduğu gibi, bir kısmında hastahane vefat etti.

O C A K S Ö N M E S İ N

Kâmil YETKİN

Antep harbinde halk müthiş bonbardımanlar yüzünden evlerinde oturamaz; mağaralarda, yer altlarında otururlardı. O sıralarda cephelerdeki müdafilerden bir çoklarının izdivaç yapmak için, iki üç gün izin istedikleri dikkati çekiyordu. Kumandan Özdemir bu müsaade de çok cömert davranıyor, bundan zevk duyuyordu. Ben o vakit yirmilik bir bekârdım. Böyle ana baba gününde evlenmenin manasızlığına kanidim. Meğer benim düşüncelerim manasızmış. Şahidi olduğum bir Türk anası ve ihtiyarı bakınız beni nasıl aydırdılar : Bir gecenin uykusuzluğunu gidermek için sabunhanemize gelmiş bulunuyordum. Bina- nın önünden geçen yolları düşman, Sarmısak tepeden makineli tüfek ateşiyle tarıyordu. Bereket versinki sabunhane önündeki bir dükkân diğer bir yola geçmek için bocalıyan yolculara bir sütne oluyordu. Adlarını ve kendilerini tanımadığım bir ihtiyar baba ile ihtiyar bir annenin konuşarak ilerlediklerini gördüm. Beni sabunhane binasının aralık yolunda görünce, müsaade- niz olursa evlat şurada biraz oturalım da konuşalım dediler. Tabii hürmetle izin verdim, girdiler, konuştukları şu idi: İhtiyar adam oğlu Mehmedine ihtiyar ninenin Ayşesini almakta mutabık kalmışlar. İşin bitmesi üzerine son hazırlıkları konuşuyorlardı. Bana da dönerek inşaallah birgün sende bu miraza ak bahtla erersin dediler. Ben onlara asabiyetle, canım bu cehennem ateş altında, böyle buhranlı günlerde bu düşünülür mü? dedim. Aldığım cevap : ellerindeki kağıt paketini göstererek, işte bu yavrularımızın ellerine yakmaları için aldığımız kınadır. Antep adetinde izdivaçda gelin ve güveğinin eline kına yakarlar. Her dakika ölümle karşı karşıyayız, ölüm Allah emridir, tam zamanları. Yavrularımız dünya mirazlarına kavuşsunlar. Belki Allah yuvamıza hayırlı bir yavru bağışlar. Eğer birin-

den birisi kınalı elleriyle şahadet şerbetini içerse, geride kalan onun yavrusunu, onun ninnisiyle büyüdür. O'da bir gün delikanlı olur. Bu yavru o ocağın sönmesine mani olmaz mı yavrum? dediler. İşte o vakit gaflet ve hatamı anladım, özür diledim ve bu ruh önünde eğildim, gözlerim yaşardı.

Alev Gömlek

*Beşikte ninniye
Gençlikte Elife vuruldum
Hakkımdır dedim,
Hakkım...
Çektim Başkent sokaklarında
Zehir zıkkım!*

*Başınarı düşündüm ocak başında
Aynada gördüm alev gömleği
Kavaklıktan, Nurganadan, renkler aradım
Söğütlü dereye beraberdik Cahitle
Ağa düşmez balıklar tuttuk.*

*Yaşamak güzel
Ayyaş sokaklara terkettim üzüntülü günleri
Vebâlim, çitkırıldım kızların boynuna..
Örneğin Edip Çitçi,
Ağlamayı unuttuk.*

*Beşikte ninniye
Gençlikte Elife vurulmuştum!
Dert oldu:
Anneme, babama, kardeşime
Tüm kötülüklerden uzak
Eller üstünde dostlar,
Geceden, geceye uçtum.*

Yalçın DÂİ

Kültür ve Ahlâk

Dr. Opr. Rauf YETKİN

Kültürlü bir insan, cemiyeti ilmiyle idare eder, düzene sokar ve faideli olur. Bir cemiyetteki fertlerin çoğu okumuş, tahsil ve terbiye cihetiyle zenginleşmiş, tekâmül etmiş ise, o cemiyetin yaşama seviyeleri ve imkânları da fazlalır. Halbuki kültürsüz bir insân cemiyete daha az verimli olur.

Muasır cemiyette mükemmel tahsil görmüş, fakat ruhi terbiye ve ahlâkiyle hem ahenk bir düzende olmayan Kültürlü bazı kimseler cemiyet için korkunç birer bela olmaktadır. Nefsi terbiye ve cemiyete karşı göstermeye mecbur olduğu ruhi terbiyeden uzak ve yalnız ilmî kültürle dolu insanların ne kadar tehlikeli olduklarını sık sık görmekteyiz. Okumuş canî, okumamış bir canîden çok daha tehlikeli ve korkunç olmaktadır.

Ahlâk ve terbiye evvelâ aile ocaklarında inkişaf ve bilahare cemiyet içinde tekâmül e.mektedir. İlk terbiyenin bütün bir hayat gidişi üzerindeki önemi açıkça anlaşılmalıdır. Her ana ve babanın ne büyük mesuliyetler içinde bulduklarını hiç bir zaman unutmamaları lâzım geliyor. İlim tekâmülün malzemesi ise, ahlak ve terbiyede disiplin ve düzen onun ruhudur. Aile ve içtimaî terbiyeden uzak yalnız okumuş olmak için ömür heder edenlere, gerek şahısları için ve gerekse cemiyet hesabına acımamak mümkün değildir. Hülâsa: Yalnız fikir kuvvetleriyle değil, aynı zamanda faziletli ve terbiyeli insanlar gerçekten cemiyete birer faydalı unsur olacaklardır. Yüksek karaktere sahip bulunmayan bir insan ne büyük bir sanatçı ve ne de milletine yararlı bir rehber olabilir. Binanaleyh Kültür ve ahlak daima elele ve aynı seviyede tekâmül ettikçe faydalı olacaktır.

GAZİANTEP Talebe Bankası

Dr. Şahap KARSLIGİL

Gaziantep Yüksek Tahsil Okutma ve Kültür Derneği, 1947 senesinde sadece Kültür Derneği ismiyle kurulduğu zaman, tüzüğünün maddeleri arasına, kültürel faaliyetlerden maada, yüksek tahsile devam etmek istediği halde, maddî imkânsızlıklardan dolayı bu emelinde muvaffak olamayan zekî, çalışkan ve ahlâken dürüst fakir talebelere para yardımında bulunmayı da dahil etmiştir. Yapılan yardım önceleri bağış olarak, sonradan yarısı ödenmek üzere, daha sonraları da muayyen taksitlerle tamamen ödeme şeklinde kabul edilmiştir. Yüksek tahsil esnasında dernekten yardım alan talebe tahsilini ve askerlik hizmetini bitirdikten sonra hayata atılınca, derneğe olan borcunu muntazam aylık taksitlerle ödemeğe mecburdur. Böylece her yardım gören talebe bu parayı bir bağış olarak kabul etmemiş ve cemiyet nazarında bir yük altına girerek izzetinefsi rencide edilmemiş olur. Hem de derneğin talebe yardımı için sarfettiği paralar, boşa gitmiyerek muayyen bir müddet sonra tekrar kendi kasasına girip başka muhtaç talebelerin de okumasını sağlamış olur. Bu paralar zaman geçtikçe bir döner sermaye haline geçecektir. Nitekim şimdiye kadar dernekten yardım görüpte tahsilini ve askerliğini bitirerek borcunu ödemeğe başlamış olan talebelerden alınan para iki talebeyi okutabilecek kadardır. Zaman geçtikçe okutulan talebelerden mezun sayısında artacak ve bunların ödediği para ile yeniden yardıma alınan talebe sayısı yükselecektir. Dernek resmî ve hususî müesseselerden ve hamiyetperver vatandaşlardan temin edeceği fazla paralarla hem okuttuğu talebe sayısını artıracak, hem kültürel faaliyetlerine hız verecek, hem de Ankara ve İstanbulda yurt yaptırma işi için uğraşacaktır.

ANTEP — GAZİANTEP

M. ÇANKAYA

Antep... Kendi Türk kültürü içinde, kendi Türk folkloriyle koca Anadolunun seçili parçası... Türk Anadolunun Türk Karakolu...

Dokuma sanatı var. Oyma sanatı var. İşleme sanatı var. Atını başkalarına kattığı fıstığını tadı ağızlarında dura dursun, onun bağlarından toplanan emsalsiz üzümün çeşit çeşit kışıklarında bir tanesi tek bir tanesi bile şöhret sağlamaya kâfi... Bir kaç türlü olan pekmezi, pekmez sucuğu, pestili, samsası, bastığı, kırması... Üzümden acı, ekşi, tatlı her ne olursa olsun, hepsi birer imrenilecek, aranılacak, hasreti duyulacak şeyler... Hamur işleri hele baklavası... İnanamaz. Yanlış mı oldu sanıyorsunuz?... yanlış olmadı, o baklava yemiştense daha lezzetli, bir yemiştense daha tabii gibidir. Yemişte desti hak baklavada desti marifet var. Tanrı, birine (OL) demişse birinde (YAP) emrini vermiştir. Onun ol demesi nasıl kâfi ise, yap demesinde olmaya- cıkları mümkün kılan bir kudret bulunur.

Antebin verimi bu kadar mı?.. Onun ta Karadeniz kıyılarından, Erzurum yayla- larından koşup gelen kervan, kervan müş- terili sabunları, kilimleri, bakır mamulâtı, kürkleri, nalınları, sedef, mercan, yıldız, inci, elmas işlemeli nalınları dokuma üze- rinde, göz nurunu nakış nakış dile getiren el işleri var... O güzel kebabı, Türkiyenin hemen her kasabasına, taklit, taklit yayıl- mıştır. Birde onun (Cartlak) adıyla Anteb- de yeyinde görün nasıl bir mide dostudur... Her karış toprağı ve her parça taşıyla altın olan bu yerlerin, Kavaklığından çıkan Alleben adlı dere, bu altın gövdede çok yaraşan ve yarayan, ancak yandan görü- nen gümüş bir kemer olmuş. Bu dere ta- raflı yeşil Antebin, Antep yeşiline boyan-

mış yaylasında pınar pınar fişkırıp pırlan- ta renkli sular.. Tevekkeli Etiler, Hantap adıyla kurdukları bu kasabada tutunup kalmışlar. Tevekkeli bu Antep yeşili, tarihin Doliçe ve Antebin Dülük adlı kasa- basını toprağı gömüp, iki saatlik uzağına Antebi dikmemiş... Şimdide her evin san- dığına bir baba yadigarı olarak saklanan abalara, kuşaklara serpuşlara baktıkça ta- rihi, maziye göz önüne getirerek asırlık de- delerin heybet dolu boylarını, boslarını ta- hayyül edebilirsiniz. O ne ihtişamlı vucut- larmışki asırlarca sonrada torunlarının poz- larında hat hat adele endam seçiliyor... Ayniler, Mütercim Asım efendiler, Hasırcı ağa zadeler, İshak Refetler ve Cevdet İz- raplar... gibi büyük ilim adamları, şairler de bu toprağı çocukları...

(T. M. O. Dergisinden)

AĞIT'TAN BİR PARÇA

(Gaziantebin Düşmesine)

*Susma, yeter ey kalem,
Coşmak demidir bu dem!
Binlerce şen yuvayı,
Sardı felâket, elem...*

*Yurdum yıkıldı, yandı;
Akan su değil kandı!..
Belki bu âkıbetten,
Allah bile utandı!.*

*İçimde bir zehir var,
Söylesen dilim yanar,
Söylemesem beynimde
Haykırır fırtınalar!..*

İshak REFET

(Halkevi broşüründen)

Kurtuluş Günü Konuşması

Bu konuşma Gazianteb'in 36'nci kurtuluş yıldönümü dolayısıyla 25-Aralık-1957'de Ankara Radyosunda Mehmet Uykun tarafından yapılmıştır.

Aziz Hemşehrilerim,

Bugün; milletlerin tarihinde eşine ender rastlanan bir mucizeyi, bir şehir halkı olarak yaratmanın verdiği engin gurur ve mutluluğun huzuru içinde bulunuyoruz.

Gazi adaşımız dâhi Mustafa Kemâl'in "Türküm diyen her şehir her kasaba en küçük Türk köyü Gaziantep'ileri kahramanlık misali olarak alabilirler,, diye değerlendirdikleri azîm bir mücadele ile bugüne erişmiş bulunuyoruz. Bu MÜCADELE; Mağrabaşı cephesinde göğsünü düşman tanklarına karşı koyarak:

— "Ölsem de dönmem,, diyen Mehmedin; Çınarlı Cephesinde, yanındaki oğluna:
— Yavrum! Alkanını dökte köle oima diyen babaların;

— "Vurun Kardeşlerim vurun, Namus günüdür,, diye haykıran, bugün binlercesi bir zafer sütunu altında yatan adsız kahramanların yaptığı ölüm-kalım mücadelesiydi.

O şehir halkı mücadelesini sayı ve madde üstünlüğüne dayanarak değil; İmanın, Vicdanın ve Azmin verdiği bir kuvvetle yapıyor; her fert cesaret ve metanetin Şahikasına yükselerek, ölmezliğin ebedî bir timsali halini alıyordu. Anası ile birlikte giderken, anasına sataşan düşman askerlerine karşı; yuvasını bir atmacaya karşı koruyan mâsum güvercin misali:

— Dokunmayın anama, biz yaşarsak, ancak namuslu yaşarız. Diye karşı koyup çırpınırken süngülerle delik deşik olan, 12 yaşındaki Küçük şehit Mehmed'in mücadelesiydi, O. Mazgalda, silahlarını doldurduğu sırada alından vurularak o şehit olan evladı Mustafasının üzerine yazmasını ör-

tüp, onun siperdeki yerini kendi alarak :

— Dayan Arslanım dayan, kâfir zor geldi diyen. Aziz, şehit anası. Zeynebin, Ayşenin, Fatmanın taşıdığı Asil; Asaleti; nisbetinde kahraman ruhunun coşup Taştığı ender bir mücadeleydi, o.

Bir Şahin, Arslan Edasiyle tuttuğu köprübaşında Koca bir orduya tek başına karşı koyar, böğründen açılan yaradan ılgıt ılgıt akan kanile vatan toprağına bir tarih yazarken :

— "Alçak düşman, geçemezsin. geçemezsin. Ben Antebe söz verdim, top arabaları cesedimi çiğnemedi Antebe giremez,, diye haykırır. Nihayet, her damla kanın akışıyle ebedileşen o insan son nefesinde

— "Allahım, vatani Antebi sen kurtar,, diye inlerse :

Nasıl olurda bu memleket esaret zinciriyle bağlanır; düşman çizmeleriyle çiğnenirdi?

— Bağlanamazdı, Bağlanamıyacaktırdı.

— Çiğnenemezdi, Çiğnenmiyecektirde. Dün o Şahine :

"Uyan Şahin uyan gör neler oldu Yaralı Antebe düşmanlar doldu,, diye gözyaşlarımızı sunarken, Bugün :

"Uyan Şahin uyan gör neler oldu Sevgili Anteb'in Gazi ve Cennet oldu,,

diyebilmenin bahtıyarlığı içinde, o günleri hatırlıyor ve o günlerin gazilerini hürmet, Şehitlerini rahmetle anıyoruz.

Ey!.. Şehitler yatağı, Bahadırlar uğrağı, gaziler diyarı gazi şehrin, bu mutlu gününde selam sana..

Mehmet UYKUN

B A R

Yüz yılların ardından kopup gelen bir vakar
Kahramanlık, yiğitlik, erlik destanıdır, Bar.

Bu oyunda gör bizi, sakın geçme ıraktan,
Gözün varsa seçersin, Barda karayı aktan.

Bir savaş seyri vardır, Dadaşın her Barında,
Görünce kanın kaynar, o an damarlarında.

Doyum olmaz, bir görsen, Köroğlunun Barını,
Güvenirsin gücüne, düşünmezsin yarını.

Dumlu'dan taa Basra'ya çağlayan selimiz var,
Bahtımız kara değil, bu gün karasu kadar.

Bingöl yaratmadımı? kan çağlayan Arası?

Aman Aras Han Aras,
Bingöiden kalkan Aras,
Al başımdan sevdami,
Hazerde çalkan Aras.

Dadaş çelik bir yaydır, onu germeğe gelmez,
Çağlayan bir sel olur, dağlarda baş eğmez.

Yayla bulutu gibi, yükselir yavaş yavaş,
Sonra birden köpürür, sel olur coşar Dadaş.

Doğunun sınır taşı, Erzurumun Dadaşı,
Efesi var İzmirin, eğilmez Türkün başı.
Bar başlıyor,

Bar başı sallarken mendilini,
Gözüne al Dadaşım gönülden sevdiğini.

Dinle davul ne diyor? Dan, dan, dan
Ben bu sese vurgunum, Can, çan, can
Canlar yurdundur elbet, her can Vatana kurban.

Atalar yurt sevmegi, davuldan öğrendiler,
Bu ilk barın adına, sarhoş barı dediler.

Dadaşlar ağır ağır, bir halka çevirdiler,
Yurda kurban Yiğitler, bu halkaya girdiler.
Elele tutuştular,

Gönülden tutuşanlar hepside sarhoştular.

Seven sarhoştur elbet, içsede içmesede..
Ses yok, donmuş dudaklar, gözler şimşekleşiyor,
Kır at kişniyor, neden toprakları eşiyor?
Dan dan dan

Kanları kaynaştıran, bir ses çıktı zurnadan.
Tanrım bu ne vuruştur, gözler dumanlanıyor?
Ufuklar bayraklaştı, Cihan dalgalanıyor.

(Arkası Sahife 14 de)

Hürlüğün Zaferi

Bir gün gelmiş, düşman toprağımıza da göz koymuş. Zorla almak, Türk milletini köle etmek istemiş. Sanki Türkler şimdiyedek esir olmuşlar, köle olarak yaşamışlar gibi.

Düşman bunu düşünecek durumda değilmiş, ordum diyormuş, silâhım diyormuş, cephanem diyormuş...

Böyle diyormuş da Türklerin yenilmez güçleri, bükülmez kolları olduğunu, dünya durdukça hür yaşayacaklarını bir türüü aklına getirmiyormuş.

Bu karşılardaki Antep. Yedisinden Yetmişinecek yiğit olan, kahraman olan Antep, silâhsız kalacaklarmış, cephanesiz kalacaklarmış, aç-susuz kalacaklarmış. Ölüm-kalım günlerinde bunlarda düşünülür mü?

Yememişler içmemişler, oluk oluk kan akıtmışlar. Türk Milletinin köle olmayacağını, hür yaşayacağını bu evrene bir daha açıkça anlatmışlar. Gazi olmuşlar.

Mutlu günlerimize bizi kanlariyle kavuşturan Şehit ve Gazilerimize minnet ve şükranlar. Yaşasın Gaziantep!

Cevat ÖZER

..... Ya

Kar yağar ben üşürüm...
Ben ıslanırım yağmur yağar,
Sen sıcak odanda üşümezsin,
Kocan var, çocukların var.

Ertuğrul KARAKAÇ

SPOR ve GENÇLİK

Murtaza AKPOLAT

Şehrimizin dış mahallelerine bir göz atacak olursak, futbole geniş bir yer verildiğini, her mahallenin cazip isimler altında bir mahalle kulübü kurduğunu müşahade etmekteyiz. Böyle bir faaliyet, yeni yetişen gençliğin kahve köşelerinde, içki salonlarında vakit geçirmeyip, temiz havada vücutlarını geliştirebilmek için yaptıklarını sathi olarak düşünecek olursak takdire şayandır. Fakat methodsuz yerinde ve zamanında yapılmayan sporların, vücutta gelişme halinde bulunan kemik uçlarının bir an önce şartleşip vücudun gelişmesine mani olduğunu, bu yüzden de bazı gençlerimizin kısa boylu kalmalarına sebep olduğunu da unutmamak lazımdır.

Sayıları gittikçe artan sporcu gençliğin sistemli olarak çalıştırılmadıkları takdirde fayda yerine zarar temin ettiklerini bazı kısa misallerle aydınlayacağım.

Anormal bir sahada, etrafında pis suların aktığı bir yerde spor yapan bir gencin, suyun pislüğünü düşünmeyerek, ona elini sokup, ayakkabısını yıkadığını tekrar o kirli elini ağzına götürdüğünü görünce o gencin mikrop almadığını iddia etmek yersiz olur. Ayrıca spor yapan gençlerin normal gıda almadan, fazla enerji sarfeden gençliğin yaptığı spordan ne faydası olabilir? Tabiidir ki hiç, hatta bu durumda olan arkadaşlarımdan bazıları ya genç yaşta hayatı terkettiler, yahut hasta oldular, yahutta cılız kaldılar.

İşte bu gibi üzücü hallerin meydana gelmemesi için spor sever büyüklerimize gençlik için iyi spor sahaları tertip etmek, onlara yaşlarına göre spor yaptırmak, gençliğe spor terbiyesini aşlamak ve spor kültürünü öğretmek gibi muhim vazifeler düşmektedir. Büyüklerimizin Bunları yapacaklarından eminiz.

Radyoda Gaziantebimizden Muharrem Dalkılıcın Avrupa Atletizm müsabakalarına katılacağını duyunca kim sevinmez? Bunlara bir çok daha Gaziantepli genci iştirak ettirmekle kim iftihar etmez?

Parolamız, Büyük Atamızın "Sağlam Kafa Sağlam Vücutta bulunur,, vecizesidir.

Gaziantep'de Kültür Hareketleri

Gaziantebde bir fikir muhiti teşekkül etmemiştir. Türkiyenin yedinci büyük şehri olan, kültür bakımından hemen hemen sonuncusu diyebileceğimiz şehrimizin bu halde kalmasına münevverlerinde hataları yok değildir. Her yerde ve her zaman örnek sayılabilecek olan münevverler de vazifelerini yapamıyorlar. Kendilerinden beklenen feragat ve diğerkâmlığı gösteremiyorlar. Cumhuriyetten bu yana büyük bir adamımız yetişmemiştir. Bu fikir çoraklığının giderilmesi ve feragatli çalışma örneğinin verilmesini münevverlerden bellemek kadar tabii bir hareket olamaz. Münevverleri her sahada faaliyete davet ediyoruz.

Şahin TOPRAK

GAZİLİK BERATI

*Yurt için ölümden korkmaz bu ülke,
Bir şehide mezar belki her tepe.
Tarih boyunca şan getirmiş Türke,
Gazilik yaraşır Gaziantebe...*

*Bu şehrin insanı merdin en merdi,
Şahlanıp düşmanı yerlere serdi,
Bu yüce rütbeyi. Hükümet verdi,
Gazilik yaraşır Gaziantebe...*

Enver TUNCALP

Türk Şiirinde (Vatan Teması)

(Ö R N E K L E R İ L E)

Tayip KAYA

(Üçüncü Sayıdan Devam)

Şair vatanın bayrak kadar kutsal olduğunu ve vatan sevgisini insan içinde hakikaten taşıyorsa, bu sevgiyi bir yün çorap içinde de bulabilir diyor. Evet hakikatende düşünecek olursak öyledir. Onun örgüsü, yünü vatandan gelmiş ve hatta onun kokusuna da vatanın havası sinmiştir. Fakat ne yazık ki vatanın bu güzelliğini seyretmeye ve onun sevgisini doyararak yaşamıya bir ömür yetmiyor, yazık diyen, şair Yahya Kemal'in şu şiirini beraber okuyalım:

*(Günler kısaldı. Kanlıcanın ihtiyarları
Bir bir hatırlamakta geçen son baharları.
Yalnız bir semti sevmek için ömrümüz kısa..
Yazlar yavaşça bitmese günler kısatmasa..
İçtik bu nadir içkiyi yıllarca kanmadık...
Bir böyle sevke tek bir ömür yetmiyor, yazık
Ölmek kaderde var bize ürküntü vermiyor.
Lakin vatandan ayrılışın izdirabı zor
Hiç dönmemek ölüm gecesinden bu sahile
Bitmez bir özleyiştir, ölümden beter bile)*

Bu şiirin teması vatan sevgisi ve ölümdür. Fakat vatan duygusu ölümden aşırı üstün durumdadır. Şair vatan üzerinde yaşamak dururken ölümü aklına bile getirmek istemiyor...

Ne ise arkadaşlarım yine baş taraftan açıklamamıza devam edelim: tanzimat devri şiirlerinde zaman zaman rastladığımız "Vatan" sözü de bu günkünden daha geniş ve değişik anlam taşır. Böyle olmasında tabii görmek lâzımdır. Çünkü : vatan kavramı millet kavramına sıkı sıkıya bağlıdır. Millet anlayışından yoksul bir topluluk içinde, vatan sözünde bir ümmetin ortak yurdu demeğe gelmesinde şaşılacak ne var.?

Onun içinki gerçek anlamda (Vatan) kavramı, aramıza Mehmet Eminlerin, Ziya Gökalp'lerin milliyetçilik çığırını açmasından sonra yerleşti ve onlardan sonra vatan başlı başına bir konu olduğu meydana çıktı. Eskiden göğsü vatan duygusuyla çarpan Türk cengaveri (Vatan) temasını şiirlerine, kılıncını kalem, Kanını mürekkep yaparak işledi. Türk kadını vatan temasını saçlarını ibrişim teline ve en nihayet ve bu günün genç ihtiyar şairi de kalemiyle işledi. Dahada ileri gidecek olursak ressamı bile vatanını kâlbende yaşattığı bir cennet haline sokabilmek için göz nuru akıtarak parça parça ve bütün halinde işledi. Bakınız bu duyguyu Behçet Kemal Çağlar mısralarıyla nasıl örmüştür. Onun kokusunu alıp muhayyilenizde sizde böyle bir vatan canlandırabilecekmisiniz bakalım?

*(Doğuda kırmızı, batıda turunc,
Yanık bir yüreği andıran bu tunç,
Bu renk âlemde ne yokki bizden,
Mavi Marmaradan mor Akdenizden.*

*Yeşil bir köşedir bana Bursadan,
Kara, Erciyeşin yarıları gibi
Sarıda gözü var uzun yaylanın
Beyaz Erzurumun karları gibi)*

Evet arkadaşlarım şiirinde yukarıda belirttiği gibi bozkırların dahi ayrı güzelliği var. Vatanımızın güzelliği bize yeterde artar bile. Başkasının vatanında gözümüz yoktur. Başkasınında bizimkinde olmasına müsaade etmeyiz.

(Devam edecek)

TEKERLEMELER

M. Kâzım Yanç

(2 nci sayıdan devam)

Küçükler kah yaşitlarıyla
kah büyükleriyle yerde oturdukları
halde el ele tutuşup bir öne
bir arkaya sallanarak çeşitli te-
kerlemeler söylerler:

Hak hak hakı taşı
Altın bilezik taşı
Senin baban yüzbaşı
Benim babam binbaşı
Yüzbaşının kızları
Etek etek kozları
Kırdım yedim kozunu
Öptüm elâ gözünü
Öpe öpe küstürdüm
Bir çalıya kıstırdım
Çalıda yılan
Boynuna dolan
Ayşe nişanlın geliyor
Yat yat yuvarlan

Fatma fatık
Burnu kintik
Yemez ekmek
İster katık

Dinî bayramlar çocukların
en büyük sevinçleridir. El ele
tutuşarak sokaklarda evlerde
hep beraber şen tekerlemeler
söylerler:

Bu gün arife
Sabah şerife
Öbürgün bayram
Kürt kızı hayran
Kürt ne bilsin bayramı
Hor hor içer ayrı
Ramazan geldi
Hoş geldi
Baklava sinisi
Boş geldi

(Devam edecek)

Gaziantep

Savaşının Anlamı

Seyfettin BAŞÇILAR

Gaziantep, Kurtuluş Savaşı'mızın burçlarından biri oldu. Büyük Gaziden ona nişan olarak verilen Gazi'lik ünvanı, bütün savaş boyunca, Türk Ulusu'nun o eşsiz cevherini bir kere daha isbat edip, hürriyet anıtımıza kanını katan Antep'in şeref yazısı olmuştur. Antep'i Gaziantep yapan inanç örgüsü, yalnız bir bölgenin hürriyeti için silaha sarılması değildir. O dayanışmanın sonucu, Antep'in yalnız Antep için dövüşmediğini göstermiştir. Çünkü: Dünyanın neresinde olursa olsun Hak ve Hürriyet için dövüşenler, bu uğurda ölenler, insanlık için kanlarını akıtmış olurlar.

Bu bakıma Kurtuluş Savaşı'mız evrensel bir anlam taşır. Edward, veliaht iken Hindistan'da gayet soğuk karşılanıp, bunun sebebini babasına sorduğunda, Kralın verdiği karşılık şudur: "Bunun sebebi Mustafa Kemal'in Anadolu'da girişmiş olduğu hürriyet savaşıdır.., Evet, bugün Tunus'ta, Cezayir'de ölüme göz kırpmadan atılanları harekete getiren kuvvet, Anadolu'daki inançtan hız almaktadır. Biz, Kurtuluş Savaşı'mızla emperyalizme, hürriyetin ilk tokatını indirmiş olduk. Ondandır ki nerde olursa olsun saldırgan kuvvetler, karşılarında, belki başka başka dillerden konuşan; fakat hep aynı inancı taşıyan Kemalist Gazili'lerle karşılaştılar. Antep gibi silaha sarılıp hürriyet için, namus için dövüşen bütün şehirlerimiz, kasabalarımız, bir alev zincirinin adsız birer halkalarıdır.

Barış zamanında, çarşısında, pazarında alış-verişini yapan; tezgâhının başında kilimini dokuyan; sıcak soğuk demeden toprağını işleyen uysal ve çalışkan Antepli'yle, savaş günlerinin çetin ve inatçı Antep'yle, savaş günlerinin çetin ve inatçı Antepli'si arasındaki fark, onu harekete getiren kuvvetlerin ne kadar güçlü olduğunu, haksızlığa hiç bir zaman dayanamadığını göstermesi bakımından önemlidir. Elmalı Köprüsü'nün hikâyesi belki büyük tarihlere geçmiyecektir; çünkü: tarih daha çok gösterişe iltifat eder.. Ona altın madalyalar lâzımdır. Antep Gazi ve Şehitlerinin bu cins madalyaları yoktur. Ne çıkar, onlar, kendi madalyalarını, bir neslin hürriyet inancına mühürlədiler..

İHTAR

Ey gatil E.O.K.A. nın katil kızıl papazı!
Yeşil ada Türk'ündür, istersen olma razı,
Dinle Seyşel sürgünü, alçak Yunan bozması,
Kıbrıs Türkün malıdır, Türk'tür Kıbrıs Adası

Ey gatil Makarios rahat otur yerinde
Türkiye ye gelmek ha... Bu da senin neyine?
Mezar kazdılar sana vatanın her yerinde
Asla geçmeyecektir Kıbrıs kirli eline.

Katliamu emelin bütün gayen maksadın
Hepsi suya düşecek bunu sende anladın
Korkak Yunan değil mi o celimsiz ecdadın?
Pek yakında senin de yere geçer suratın

Grivas'ın, E.O.K.A. nın, Enosi'sin, Yunanın
Ölümü geldi artık sefil Palikarya'nın
Hülyaya dalma artık sonu yok bu hayatın
Kıbrıs Türk'tür ey... mel'un boştur senin vaazın...

Mesut ERTÜRK

BAR

(Sahife 10 dan devam)

Silkin ey, Palandöken, dök başından karını,
Dadaş oynarken senin gösterir vakarını.
Vur, davulcu tokmağı, candan coşsun Dadaşın
Çal zurnacı, oynasın dadaş, dönüyor başım.

Sadi AKATAY

NOT :

(Sadi Akatay, Erzurumun Aşkale kazasında doğ-
du. Erzurumun öğretmen okulu mezunu olup, ilk o-
kul öğretmeni iken vefat etmiştir.)

Kekemenin Söyliyemediği

Ne zor görünüyorsun ya
Of, arkası gelmeyen
İki gözüm, söyliyemediğim.

M. Rami AYAS

Gün ötesi

*Zayıf ellerinde ölüm taptaze
Gün ötesi saatlere döndü yolun
Kuru sokaklarda gülüyordu
Geçmişleri İstanbulun*

*Dün indi bilirmisin ses?
Sönünce ışıklar caddelerde
Dün sevildi, ağlıyan eller
Gün ötesinde derde*

Aydın BARAN

BÖYLE YAŞAMA MI OLUR ?

*Düşünüyorum, düşünüyorum da
Bir türlü yoramıyorum.
Böyle yaşamamı olur?
Yat, kalk, ye, iç,
Başiboş dolaş caddelerde,
Seneler geçmez oldu.
Yaş ise, ilerliyor durmadan,
Konuşmadan, yazmadan,
Böyle yaşamamı olur.?*

M. Ö.

Yükseliş ve İlerleyiş Yolu

1 — Memlekette asayiş ve intizam ancak kanunla muhafaza olunur.

2 — Kanun, Millî gelenekler, zamanın icaplarına göre umumî, tarafsız kaideler şeklinde, ilmî esaslara göre tedvin olunur. Hükûmet tatbik eder.

3 — Hükûmet işe ehil rical ile idare olunabilir.

4 — Ricalin bu işleri yürütebilmesi paraya bağlıdır.

5 — Para vergi namile nisfet dairesinde halktan alınır. İktisat kaidelerine göre ehem mühime tercih olunmak suretiyle plânlı sarfolunur. Nüfusun çokluğu, ticaret ve sanayi'in inkişafı geliri ziyade eder.

6 — Nüfusu çoğaltmak, Ticaret ve sanayii emniyet altında bulundurmak halk arasında adaletin, mutlak surette teessüs etmesine bağlıdır.

Şu halde ADALET millî bekanın ve memleketin temelidir.

Her millet ve memleket için bu değişmez bir realitedir.

İbni Haldun tarihinden
Türkçeleştiren :

Hüseyin İlhan YAZGAN

özleştirme

(Sahife 3 den devam)

kındaki hükümlerimizde alışkanlığın ne büyük payı olduğunu anlatmak için şu birkaç örneğe dikkat etmek yeter: "Tahakkuk, kok, kongre, taktik, tashih, sandviç, Karpıç,, gibi yabancı kelimeler ve "katık, kaygı, karga, tokmak, çakmak, koç, kıç, kaçkın,, gibi türkçe kelimeler hiç kulağımızı tırmalamaz. Bunların çoğunu ahenkli bile buluruz. O halde neden "bakanlık, yargıç,, gibi yeni kelimeleri, kulağımıza batıyor, diye kötüleriz?

Görülüyor ki "yerini tutma,, ve "ahenk,, konusunda da daha geniş görüşlü olmamız gerekmektedir.

Sözlerimizi özetlersek diyebiliriz ki alışkanlıklarından sıyrılamayanlar ve güçlükleri göze alamayanlar, özleştirmeye türlü kusurlar bulurlar.

Özleştirmenin doğru yol olduğuna inananlar ise alışkanlığı ve güçlüğü yenmek için uğraşmaktan yılmazlar. Hatta bunu zevk bilirler.

(Başka bir yazımızda "ne yapalım, Türkçeleri yoktur,,un cevabını vereceğiz.)

Ömer Asım Aksoy

Kültürsever Hüseyin Sayın

Güzel Nizip ilçemizin tanınmış tüccar ve fabrikatörlerinden muhterem Hüseyin Sayın, Derneğimiz Kültür ve Yayın şubesine gönderdiği bir yazıda takdirlerini ifade ediyor ve başarılar diliyerek, ilk yardım olarak 50 liranın kabulünü rica ediyor. Bu para ile derğimiz üçüncü sayısından elli adedinin tanınmış aydınlarımıza ve kütüphanelere göndermemiz mümkün olmuştur. Kültürsever Hüseyin Sayına şubemiz adına teşekkürlerimizi sunarız.

Hulusî YETKİN

SEVDALI ETTİ ZAMAN

Seneler değil

Günler çekti aramıza perçeyi

Beni deli

Onu sevdalı etti zaman

S. İPEKÇİOĞLU

AYRILIK

Asker oldum şarkısı dudaklarımda
Dağ başında,
Nöbetteyim ben.
Memleketimi, Annemi özlüyorum
Ah, izin gelse diyorum.
Gözlerimin önünde canlanıyor
Sevgilim.
Hayllerim
Hatırasıyle yaşıyorum. Onun
Saçlarını düşünüyorum,
Işıl, ışıl,
Pırıl, pırıl saçlarını
Su başını, söğüt ağaçlarını
Hatırlatıyor bana,
Kırlarda topladığımız
Çiçeklerden
Yaptığımız demelleri
Hatırlatıyor bana.
Asker oldum şarkısı dudaklarımda
Sevinç, saadet
Getiriyor bana.

Musa KARACA

Teşekkür

Derneğimiz Kültür ve Yayın Şubesine maddi yardımlarda bulunan Şehrimizin en tanınmış şirketlerinden (Eren Mensucat Fabrikası Ahmet Fevzi Eren, Celâl Alıcı Kollektif Şirketi) ile Tüccar Terzi M. Reşat Zorbaş ve Yeni Adliye karşısında Venüs Berber salonu Sahibi Fadıl Eziciye, Şubemiz adına teşekkürlerimizi sunarız.

H. YETKİN

Şehitler Kütüphanesi

«Ya eser koy ya halef ya gövher-i ilmî hüner
Yoksa rahmetle senin namını kim yâd eyler»

Hacı Hasip Dürri

Milletler eserlerinde yaşarlar ve onunla öğünürler. Zira kendi benliklerini eserlerinde bulamıyan milletlerin mazileri pek karanlıktır. Tarihleri de bir kuru kelimedenden ibarettir. Evet, bugünü yarına aksettiren millî ve bedîî eserlerdir. Kısaca eserler milletlerin bekaasıdır. Bunun ulvüyeti cemiyetlerin kültür ölçüsünü gösterir.

İşte, bu kıymetlerin tümünü sinesinde toplayan kütüphanelerin gerek fert, gerekse millet üzerindeki rolü aşikârdır. Herhangi bir konuda derinleşmek ve okuma zevki aşılması bakımından kütüphaneler memleket kalkınmasında en büyük mevki işgal eder. Buna rağmen şehrimizde, lâyıkıyla önem verilmemiş ve yıllarca sönük kalmıştır. Fakat bu boşluğu hisseden ve eizemliğini idrak eden halkımız, daha dün diyeceğimiz 1952-53 yılları arasında bu işe dört elle sarılıp sırf şahsi gayretler mahsülü olan Şehitler Kütüphanesi Belediyemizin de himmetleriyle vücade gelmiştir. Bu arada halkımızın göstermiş olduğu anlayış takdire şayandır.

Bugün en değerli ve en faydalı eserleri ihtiva eden kütüphane, Şehreküstü Şehitler Parkında bulunup bütün şehrin ihtiyacına sabahın sekizinden gecenin yirmi ikisine kadar cevap vermektedir. Bulduğu mevki itibariyle civarın park oluşu, sessizliği ihlâl edecek vasıtalarından uzak bulunması hesabiyle büyük ilgi çekmektedir. Şu kadar var ki kütüphane kurulandan bu yana birçok talebelerin yetişmeside önyak olmuş gençliğe okuma zevki aşlamıştır. Diğer Şehir Kütüphanesine gelince, bu ikinci bir hamle olmuş daha da hız vermiştir. Şimdi asıl gayenin hedefi olan dava, halkımızın bu kütüphanelere gelmesini temin etmek yönündendir. Bu yolda üzerlerimize düşen vazife ancak münevver kimselerin teşviki ve nümune olması ile mümkündür. Aksi taktirde gayeler semersiz kalmış demek olur ki, bizim için en büyük kayıp budur.

Bugün hali hazırda 2000 kusura cilt eser ihtiva eden kütüphane, görüldüğü gibi çok fakirdir. Bunlar

Gaziantep Madenî Sanatlar Derneği

5373 Sayılı kanuna göre, 1952 yılında kurulan derneğin gayesi: Esnaf ile bunların yanlarında çalışanların meslekî, içtimai ve iktisadî ihtiyaçlarını gidermek, mesleklerinde ilerlemelerini temin etmek, meslekî ahlakî tesanüdü korumak, müşterek verimli ve ahenkli çalışmayı sağlamak, esnafın meşru haklarını müdafaa etmek, esnaf arasında esnafıktan mütevellit ihtilafları sulh yolu ile halletmektir.

Dernek, Gaziantep Es-

naf ve Sanatkârlar Dernekleri Birliğine bağlıdır. İdare Merkezi halen Vakıf Hanıdadır. Yönetim Kurulunda: Emin Demirci (Başkan), Kasım Üstüner (2. Başkan), Halil Yüksekbilgili (Muhasip), Sadık Savaşman, Ali Osman Kırath, Sakıp Özyazgan ve Ahmet Utangaç vezife görmektedir.

Bu derneğe bağlı olarak iki kooperatif vardır: 1-Mahdut Mesuliyetli Gaziantep Madenî İşler Sanatkârları Makine ve Malzeme temin ve tevzi, istihlâk, istihsal ve satış Kooperatifi faaliyetini gittikçe artırmaktadır.

2. Madenî İşler Sanatkârları Dükkân Yapı Kooperatifi ise, bir çarşı kurmak üzere faaliyete geçmiştir. Kozanlıda 5300 metre karelik bir arsa satın almıştır. Yüzlerce dükkândan ve imalâthanedan müte-

Başkan
Emin DEMİRCİ

şekkil bir çarşı vücuda getirilmek istenmektedir. Satın alınan arsa ihtiyacı karşılayacak genişlikte değildir. İkinci bir arsa daha aranmaktadır.

Derneğe bağlı yirmiye yakın sanatkâr gurubu vardır. Bu gurup'lar hızla gelişmektedir. Bu gelişimde bilhassa, şehrimiz Erkek Sanat Enstitüsünün yetiştirdiği elemanların rolü pek büyük olmaktadır.

Kasacılarımız, Avrupa kasaları ayarında kasalar imâl etmektedirler. İstanbul

dahil bütün Türkiyede Gaziantep kasaları aranmaktadır.

Tornacılarımız oto ve makinelerin bir çok yedek parçalarını muvaffakiyetle yapabilmektedirler. Ankara dahil Türkiyenin bir çok yerlerinden tornacılarımız siparişler almaktadır.

Bobinaj işleri son 3-5 sene içinde süratle gelişmiştir. Hernevi motorların arızaları giderilmektedir. İşe yaramaz hale gelen motorları çalışır hale getirmektedirler.

Karusercilerimizin şöhreti bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da fazladır.

Oto tamircileri, oto boyacıları ve döşemecileri Adana sanatkârları ayarından ileri gitmişlerdir.

Sanatkârlarımızın yaptığı kaynak makineleri Ankara ve İstanbul'da imâl edilenlerden çok üstündür. Bulgur kırma makineleri her taraftan istenmektedir.

Sobacılarımız; mazotlu, gazlı, kömür ve odun için çok mükemmel sobalar imâl etmektedirler. Bu sobaları kullananların ifadesine göre: Gazlı ve mazotlu sobalarımız, İstanbul'da imâl edilenlerden çok üstündür.

(Devamı kapak arkasında)

arasında halkın hediye ve bağışlarıyla temin edilen eserler büyük bir yekûn tutmaktadır. Kısa bir mazisi olan kütüphane gün geçtikçe biraz daha zenginleşmekte ise de bu gidiş kifayetsizdir. Bunun için halkımızdan büyük gayretler beklemekteyiz.

Şehitler Kütüphanesi

İdare Heyeti adına

Gani UNCUGİL

ANKARA ÖĞRENCİ YURDU GERÇEKLEŞİYOR

Gaziantep Yüksek Tahsil öğrencilerine Ankara ve İstanbulda yurt temini işi büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Derneğimizin senelerden beri yığıldığı paralarla Ankara'da bir yurt arsası satın alınmıştır. Tapu muamelesi sayın Milletvekilimiz Süleyman Kuranel ile Ankara Belediyesi arasında yapılmıştır. Yurt arsası derneğimizin mirasçısı Gaziantep Belediyesine mal edilmiştir. 569 Metrekare alanında yüzbin lira değerinde olan arsa 15125 liraya satın alınmıştır. Arsada yapılacak yurt işi ile sayın Kuranel bizzat uğraşmaktadır. Baharda inşa-

ata başlanacaktır. Derneğimizin adına kıymetli Milletvekilimiz Kuranelle sonsuz teşekkürlerinizi sunarız.

İstanbulda da Gaziantep'te yüksek tahsil gençleri için yurt temini teşebbüsüne geçilmek zamanı gelmiştir. Yeni faaliyete geçecek İstanbul şubesi idarecilerinin bu amaçla ön plana almalarını bekliyoruz. İstanbul Belediyesine ait bir arsanın satın alınması hususunda derneğimiz, muhterem Süleyman Kuranel ile birlikte harekete geçmiştir.

Merkez Yönetim Kurulu

GAZİANTEP MADENİ SANATLAR DERNEĞİ

(Kapakdan devam)

Çilingirlerimizin imal ettikleri kapı kilitleri, Avrupa kilitlerini aratmayacak dereceye gelmiş, seri imalâta geçilmiştir.

Dökümcülerimiz içinde 5-pik dökümcüsü de vardır. Pik, aleminyum, sarı, ayarlı sarı, pirinç madenlerinden 1957 yılında 280-ton döküm yapılmıştır. Şehrimizde ilk defa Bursa Fırını kuran Nurettin Tuncdörken gibi sanatkârlarımız, 350-kg ağırlığında paçalar dökmeğe imyatrak olmaktadır.

Kasım ustasının bıçakları Bursa bıçakları ağırlığındadır. İnşaat demirciliği, balkon kapı, pencere demirleri ile uğraşan soğuk demirciler gurbü hızla gelişmektedir. Te-

nekeçilerimizin, nalbantlarımızın, darabaçılarımızın, demircilerimizin, muhtelif küçük tamircilerimizin (gazocağı, dikiş makinesi, buz dolabı, saat tamircileri) kuyumcularımızın eskiden beri bir şöhretleri vardır.

Gaziantep Kültür Derneğine mensup gençler bu sanatkârlarımızı bir bir ziyaret ederek bilgi almaya başlamışlardır. Bu bilgileri gazetelerde, dergilerde neşrederek halkımızın kontrolüne arzedeceğiz. Bu yazıları bir araya getirip; diğer derneklere mensup sanatkârlar hakkındaki bilgilerle beraber bir kitap halinde yayınlıyacağız.

Kitap ve Dergi Yayın Kolu Bşk.

Hulûsi YETKİN

Kitap Yayınlarımızı:

1. Gaziantep Yakın Tarihinden Nötfar ve Hatıralar (Ş. Sabri Yener) 200 Krş.
2. İLK Şiir Kitabı Genç öğretim nazmeti Ertuğrul Karakoçun eseri 25 Krş.
3. Burası Sınır Şehri Gaziantep (Halim Yağcıoğlu) basılıyor.

Mütercim Asım, Gaziantep Camileri, Gaziantep Sanatkârları, Münif Paşa, Barak Türkmenleri, Gaziantep Tarihi, Gaziantep Kılavuzu eserleri hazırlanıyor.

Hazırlayan heyette Ş. S. Yener, Sabahat Göğüş, Cemil Cahit Güzelbey, Adil Dâi, H. Yetkin, Ömer Özbaş, Abdullah E. Çitçi, Hüseyin İ. Yazgan ve İbrahim Küçükdağ, da bulunmaktadır.

Gaziantep Kültür Dergisinin Yıllık Abonesi 900 Kuruş
Altı aylık abonesi 450 Kuruştur.